

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG STEV. 3.
TELEFON STEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.638.

Večina in manjšina.

Debata o poslovniku oblasne skupščine je bila dejansko debata o razmerju med večino in manjšino. Nič čudnega pa ni, če z ozirom na poostrena strankarska nasprotja ni rodila ta debata onega uspeha, kakor ga je bilo pričakovati.

S stališča demokracije je čisto jasno, da ima manjšina svojo pravico, da ji pripada pred vsem pravica kontrole in pa pravica, da stavi predloge in interpelacije. Jasno pa je tudi, da ta pravica ne more iti tako daleč, da bi smela manjšina ovirati delo večine ali pa celo onemogočiti delo skupščine. Zato ni mogoče ugovarjati s stališča demokracije priznavanju večine, če se hoče ta s poslovnikom zagotoviti pred obstrukcijo in če ni voljna, da bi prenašala diktat manjšine. Volje so vendar izvolili skupščino zato, da dela in reklo bi se omalovaževati voljo volivcev, če bi se z obstrukcijo preprečevalo delo skupščine. Bistvo demokracije je ravno v tem, da se manjšina pokori volji večine. Če pa je ta volja napačna, potem jo je mogoče na prihodnjih volitvah korigirati, a ne preje.

Kakor pa je jasna pravica večine, da osigura delosposobnost skupščine, tako pa je tudi jasno, da more tudi večina spoštovati pravico manjšine in ji pustiti možnost, da vrši kritiko nad delom večine.

Vprašanje pa je, če bo po novem oblasnem poslovniku mogla manjšina to svojo pravico izvajati. Predvsem bi pripomnili, da je združena opozicija v ljubljanski skupščini pač tako močna, da se sme v vsakem pogledu smatrati kot kvalificirana manjšina in ne le kot slučajna. Zato sme ta manjšina tudi pričakovati, da ima vsaj take pravice, kakor jih je imela v bivšem deželnem zboru.

Teh pravic pa sedanja manjšina v oblasni skupščini nima in zdi se nam, da je večina izvršila s tem težko napako.

Prav nič se ne bi razmerje izpremenilo, če bi večina predpisala za vlaganje nujnih predlogov samo podpis 12 poslancev, kolikor šteje vsa združena opozicija. Opozicija bi s tem itak bila v silno težkem položaju, le redko bi se ji posrečilo dobiti vseh 12 podpisov. Zlasti še, ker se zastopnik Kastva ne bi mogel vmešavati v slovenske politične razmere. Toda formalno bi bila manjšini njena pravica varovana in s tem bi imela večina tudi formalno pravico, da zahteva od manjšine spoštovanje pravic. In kaj, če dobi pri prihodnjih volitvah manjšina 15 poslancev. Ali bo potem delazmožnosti skupščine konec?

Enako mislimo, da bi imela manjšina tudi pravico na eno mesto v oblasnem odboru. V prejšnjem deželnem odboru sta bila celo dva zastopnika manjšine in vendar ne more nihče reči, da ni delala SLS, kar je hotela. In v kako zadrego bi prišla opozicija, če bi morala izvoliti samo enega zastopnika v oblasni odbor. Ali bo ta prišla SDS ali SKS? Če zaradi tega bi smela biti naša oblasna večina tako širokogrudna in dati manjšini mesto v oblasnem odboru.

Večina sicer more argumentirati s tem, da bi sedanja opozicija istotako postopala, če bi bila v večini. Res je, da je tak žalosten dokaz tudi bil podan. Ampak, ali naj bodo napačni vzgledi — argument.

Za dobro scdelovanje oblasne skupščine so od največje važnosti vsaj znosni odnosi med večino in manjšino. Bojimo se, da takih odnosov v ljubljanski skupščini ne bo. Toda čisto po nepotrebnem in nikomur ne v korist.

Vprašanje Bože Maksimovića zopet odrt.

Beograd, 1. marca. Včeraj popoldne se je zopet mnogo govorilo v vladnih vrstah o obtožbi proti Boži Maksimoviću in o njegovem položaju. Sedaj je že gotova stvar, da bo predložila demokratska zajednica novo obtožnico in sami radikali smatrajo, da se mora vprašanje notranjega ministra razpravljati v vladi čim prej in da se mora vlada končno odločiti. Nekateri člani vlade in z njimi tudi njihovi pristaši so mnenja, da je treba vprašanje Bože Maksimovića po možnosti fešiti še prej, ko pride obtožnica demokratske zajednice proti Maksimoviću pred narodno skupščino.

Sinočnje razporeženje pri članih vlade se razlikuje od dosedanjega, kakor je bilo o priliki pretresa obtožnice, v toliko, da se smatra, da se ne bi smela izvesti solucija na tak način, da bi Boža Maksimović odšel z mesta ministra notranjih del in da bi prevzel kak drug resor v vladi. Ti smatrajo, da mora Boža Maksimović podati ostavko, da bi tako nastala možnost, da pride narodna skupščina do sapa v tem velikem vprašanju političnega terorja in da se Boža Maksimović popolnoma umakne.

Sinoči po 7. je bil Boža Maksimović na dvoru. Še prej pa se je dalje časa razgovarjal z Uzunovićem. O rezultatu te avdiencije se ni dalo nič zvedeti. Ko je Maksimović zapustil dvor, je zopet šel k Uzunoviću, s katerim je dolgo konferiral. Istotako je bila včeraj popoldne pred razgovorom med Uzunovićem in Božo Maksimovićem daljša konferenca med Uzunovićem in dr. Srškićem. Vse te konference so bile v zvezi z vprašanjem Bože Maksimovića.

Politični krogi pričakujejo, da bo padla odločitev o umaknitvi Bože Maksimovića prej, kakor pa se splošno misli. Predvčerajšnja zatrjevanja članov vlade, da se to vprašanje ne bo več tretiralo, temveč da bo vlada delala dalje, ker je prejela zaupnico na prošli seji narodne skupščine, so se zgodila samo zato, da

bi se vplivalo na opazicijo in bi se ta pomirila z obstoječim stanjem in prenehala z napadi na situacijo v tem pravcu.

V avdienci je bil sinoči tudi minister zunanjih poslov dr. Ninko Perić.

Beograd, 1. marca. Sinoči se je opazilo živahno vrvenje v predsedništvu vlade.

Boža Maksimović je po svoji avdienci posetil ob 8. zvečer Uzunovića in imel z njim dalje časa konferenco. V istem času je prišel Uzunoviću Ilija Mihajlović, predsednik radikalnega kluba, nekoliko kasneje pa dr. Srškić. Oba sta bila okrog 20 minut v predsedništvu vlade. Noben od obeh ni hotel ob odhodu povedati, o čem se je razpravljalo, naglašalo se je samo, da je bilo govora o čisto internih strankarskih vprašanjih. Mihajlović je odšel v stanovanje Marka Trifkovića, ki je bolan, in je z njim konferiral približno pol ure, nakar se je zopet vrnil v predsedništvo vlade. Zelo se je opazilo, da je bil ravno v tem času poslan avtomobil po Mišo Trifunovića, ki se je kmalu nato pripeljal z njim v predsedništvo vlade. Ostal je v razgovoru z Uzunovićem dalje časa. Začele so se takoj širiti vesti, da gre za izpremembe v vladi, v prvi vrsti za ostavko Bože Maksimovića, na čigar mesto naj bi prišel Miša Trifunović.

Ko je prišel Uzunović iz predsedništva vlade, je izjavil novinarjem, da so se obravnavale samo strankarske stvari in je zavrnil vse vesti o pripravljani izmenadnji. Povedal je zlasti, da so netočne vse verzije o ostavki Bože Maksimovića. Ilija Mihajlović je tudi demantiral vesti o odstopu Bože Maksimovića, istotako dr. Srškić.

V političnih krogih se kombinirajo tri stvari, ki naj bi bile na dnevnem redu teh razprav. 1. Sprejem Ljube Jovanovića v klub. 2. Vprašanje volitve predsednika glavnega odbora. 3. Ostavka Bože Maksimovića. Toda v teku noči se ni moglo zvedeti, ali se je res o tem razpravljalo.

VELIKE IZPREMEMBE V SLOVENIJI.

Beograd, 1. marca. Celjski občinski svet je razpuščen in imenovan za komisarija dr. Žužek.

Zatrjuje se, da bosta v najkrajšem času razrešena svoje golžnosti oba velika župana. Za velikega župana ljubljanske oblasti bo imenovan dr. Vedopivec, mariborske pa dr. Schaubach.

Nadalje se napoveduje upokojitev šefa kmetijskega oddelka Saneina in šefa veterinarske službe Pavlina.

KONFERENCA MED VENIZELOSOM IN SPALAJKOVIĆEM.

Atene, 1. marca. Po vestih iz Pariza se je vršila konferenca med Venizelosom in jugoslovanskim poslanikom v Parizu dr. Spalajkovićem. Na tej konferenci se je znatno poglobljala možnost grško-jugoslovenskega sporazuma v vseh dosedanjih spornih vprašanjih. Ti razgovori se bodo nadaljevali v Atenah med predstavniki obeh vlad.

VOLITVE V AVSTRIJSKI PARLAMENT BODO 24. APRILA.

Dunaj, 1. marca. Na včerajšnjih pogajanjih med meščanskimi strankami je bilo odločeno, da se izvedejo 24. aprila parlamentarne volitve.

MADJARI BODO KOVALI ZLATNIKE S KRALJEVO PODOBO.

Budimpešta, 1. marca. Po vestih nekaterih listov je sklenila narodna stranka v sporazumu z vlado, da izda kovan denar s kraljevo sliko.

Vlada v zakonodajnem odboru v manjšini.

Beograd, 1. marca. Sinoči, o priliki pretresa 13. in 14. zakona o centralni pravi, je prišlo v zakonodajnem odboru do izmenadjenja. Člen 13. govori o pomočniku ministra. Minister za izenačevanje v Vasa Jovanović je izjavil, da gre za skilizacijo teh dveh členov in da ni pravil glede tega vprašanja. Toda vsa opozicija in nekateri člani večine so bili odločno proti temu členu. Po govoru Vase Jovanovića je ostala večina na stališču, da ne dopusti nove redakcije člena v pogledu pomočnika ministra. Toda Vasa Jovanović kot pristojni minister ni hotel sprejeti te druge solucije in je zahteval, da se izvede glasovanje. Proti členu 13. je glasovalo 13 članov zakonodajnega odbora, medtem ko je za Jovanovića glasovalo samo 12 članov. Predsednik je nato izjavil, da je ta člen zavržen. Vasa Jovanović je tako zabredel v velike nepriroke, ker je videl, da gre pri tem za vprašanje njegovega položaja. Zahteval je, da se prekine seja zakonodajnega odbora, da bi mogel priti v stik s člani vlade.

Predsednik je zaključil sejo in bo odredil prihodnjo, ko se to vprašanje razčisti v sami vladi. Takoj po seji je odšel Vasa Jovanović k Uzunoviću, s katerim je ostal v razgovorih eno uro. Ko je ob 7. in pol prišel iz kabineta predsednika vlade, je izjavil: Člen 13. nima posebnega pomena, ta člen ni tako važna načelna stvar. Tudi na mnogo pomembnejših določilih tega zakona nismo delali vprašanja, kaj se le na odredbi, ki govori o ureditvi administrativnih faktorjev. V ostalem se ne sme izgubiti iz vida, da ta zakonski predlog ni šel skoz sekcijo in zaradi tega je odbor pri delu bolj elastičen.

Ta izjava Vase Jovanovića se smatra za umaknitev pred odločitvijo zakonodajnega odbora. Vasa Jovanović bo sedaj najbrž pristal na rezultat glasovanja, ki je bilo izvršeno v zakonodajnem odboru. Nekateri člani vlade so mnenja, da naj se to vprašanje sproži na drugem mestu zakonskega načrta. Vsekakor se tako postopanje Vase Jovanovića smatra kot nespretnost in to tem bolj, ker je pač videl, da vlada v zakonodajnem odboru tako razporeženje, da se dovede v vprašanje ne samo njegova oseba, temveč da se lahko zruši na tem položaj celokupne vlade. Njegova trmoglavost se obče obsoja v vseh krogih, tudi pri radikalnih samih.

INTERPELACIJA POSLANCA GROLA.

Beograd, 1. marca. Demokratski narodni poslanec Milan Grol je poslal sinoči predsedniku narodne skupščine apit o dogodku od 24. t. m. v narodni skupščini in o držanju policije napram temu dogodku. Vprašuje predsednika narodne skupščine, kake odredbe misli ukreniti za zaščito izključne pravice narodne skupščine, da vzdržuje v svoji sredini red po poslovniku in pa za jamstvo svobodega in rednega dela narodnega predstavništva vobče.

ANGLEŠKO SREDOZEMSKO BRODOVJE ODPLULO NA MANEVRE.

London, 1. marca. Angleška sredozemska mornarica je odplula z Malte, da sodeluje na velikih atlantskih manevrih v začetku marca.

KOŠUTIĆ OBSOJEN NA TOŽBO NIKIĆA.

Beograd, 1. marca. Na tožbo dr. Nikića proti inženjerju Košutiću je bil obsojen Košutić zaradi obrekovanja na 3 mesece zapora in 3000 Din globe zaradi izjav, ki jih je dal Košutić sotrudniku »Vremena«.

Seja ljubljanske oblastne skupščine.

Ob 10.10 je otvoril polnoštevilno zbrano oblastno skupščino predsednik dr. Natlačen ter imenoval za tajnika gg. Peterlina in Majeršiča. Vlado zastopata vladna svetnika dr. Andrejka in dr. Senekovič.

Tajnik Alojzij Peterlin prečita zapisnik zadnje seje.

K zapisniku pripomni dr. Puc, da ni apeliral na večino, temveč samo vprašal, če želi sodelovanje manjšine. Skupščina sklene, da se zapisnik v tem zmislu popravi.

Predsednik dr. Natlačen sporoča, nato, da je dobil cel kup predlogov in sicer, veliko predlogov že pred sejo od večine, veliko predlogov pa tudi šele sedaj med sejo. Večini te zbornice je že rekel, da se mu mora dati možnost, da preje sestavljene predloge pregleda. Ta zahteva je tembolj utemeljena, ker je slučajno ravno sedaj naletel na neki predlog poslanca Sitarja, ki vesbuje osebne žalitve, za katere on nikakor ne more osebno odgovarjati. Zato bo najprej predloge pregledal in jih šele nato dal čitati.

Inž. Franc Zupančič: Že prav, samo če to ne bo predolgo trajalo? Take prakse doslej še nikjer ni bilo.

Predsednik: Vpošteval bom sedaj zaenkrat samo predloge oblastnega odbora, ki so mi znani in ki jih moramo nujno obravnavati.

Generalna debata o poslovniku.

Poročilo odseka o predlogu za spremembo poslovnika poda poslanec

PROF. EVG. JARC.

Gospodje! V predhodnih odredbah k zakonu o oblastnih in srezkih samoupravah člen 4 je bilo določeno, da bo minister za notranje zadeve predpisal s svojo uredbo je dopolnil isti minister z uredbo ne, ki bo veljal, dokler ne donese skupščina sama svojega poslovnika. To se je zgodilo z uredbo ministrstva za notranje zadeve z dne 7. julija 1922 S. br. 1366, objavljeno v 190-XXVIII. številki Službenih Novin od 30. avgusta 1922. To uredbo bo dopolnil isti minister z uredbo z dne 2. februarja 1927. Novo izvoljeni oblastni odbor je v skupščinski seji 23. februarja t. l. predložil načrt spremenjenega poslovnika. Ta načrt je odkazala skupščina odboru za uredbe, ki se je posvetoval o njem v sejah 25. in 26. februarja in sklenil, da ga predloži skupščini z nekaterimi spremembami. Ta načrt imate, kakor ga predlaga odbor, pred seboj.

Gospodje poslanci! Poslovnik je najvažnejši instrument vsakega zastopstva. Pomanjkljivosti in zastarelosti poslovnika je treba pripisovati mnogo neuspehov parlamentarnih zastopstev. Demokratični parlament se ne sme ponizati samo do mašine, ki bi samo govoril in govoril, ampak mora znati sam v sebi združevati disciplino in delazmočnost. Laisser faire bi bilo pogubno za uspešno delo moderne zbornice. Močno ljudsko zastopstvo rabi izdatno omejitev nepotrebnega govorjenja in birokratizma. Moderni parlamentarizem rabi pred vsem uveljavljanja parlamentarne avtoritete predsednika in večine, ki nosi naravno odgovornost za vse delo skupščine. Vem, da se mi bo s strani manjšine ugovarjalo različno.

Tako se bo ugovarjalo, da se ni izvedel propore na celi črti. V demokratiški državi smo navezani na dobro organizirane stranke, vsaj v demokratiški državi si ne moremo misliti državnega ustroja brez organiziranih strank. Toda čim manj je strank in čim krepkejša so posamezne stranke, tem večja je garancija za uspeh parlamentarnega dela. V izredno zanimivi številki iz lanskega leta lista »Pražer Presse« od 1. januarja 1926 so opisane jako zanimiva izvajanja Angleža Steeda. Tu izvaja pisec, kako uvedba proporca pospešuje cepljenje strank in nasprotuje zdravemu parlamentarnemu pojmovanju.

Večina, ki je odgovorna za svoje delo in ki hoče tudi nositi to svojo odgovornost zahteva, da je samo ona zastopana v predsedstvu in v oblastnem odboru. Omogočili smo pa tudi sodelovanje manjšine v posameznih odsekih. Sicer pa, kar se tiče predsedstva in oblastnega odbora, govorimo odkrito: così fan tutte.

Urek: to ste jasno pokazali.

Tavčar: Upeljali ste absolutizem.

Profesor Ivan Mazovec: Najbolj pamel-

no je, če bi manjšina vladala nad večino.

Profesor Jarc: Dali smo manjšini možnost kontrole v posameznih odsekih. To kontrolo naj intenzivno izvršuje, čim intenzivneje bodo vršili to svojo nalogo, tem bolj bomo zadovoljni. Vodilna načela novega poslovnika so sledeča: Novi poslovnik čuva avtoriteto predsednika. Predsednik je v modernih zastopstvih ona oseba, ki uživa zaupanje celokupne zbornice. Njemu smo zato prepustili, da odloča o načinu glasovanja. Poslovnik, ki smo ga dobili od ministrstva za notranje zadeve, je bil jako čuden. Da omenim samo eno teh pomanjkljivosti. Odrejal je glasovanja, ki naj bi se vršila na razne načine, z ustajanjem, z dviganjem rok, z glasovanjem po listkih itd. Mi pa bi radi, da bi bila oblastna skupščina aparat, ki bi bil kolikor mogoče poenostavljen in zahteva stvarne poslovne debate. Poslovnik predvideva omejitev nepotrebnega govorjenja, ki je morda posameznemu govorniku prijetno ali koristno, stvari samji pa ne koristi nič. Kot star parlamentarec vem, da je večina govorov v skupščini govorjenih za žurnaliste, oziroma vrženih skozi okno. Težišče vseh modernih zastopstev pa ne leži v govorih v zbornici, ampak v delu v odsekih.

Odkrito povem, da hoče poslovnik onemogočiti obstrukcijo. (Klici: Tako je prav!) Zato so tudi stavljeni predpogoji na konec posameznih sej. V dunajskem parlamentu je v tistem trenutku prenjala obstrukcija in seje so postale čudno kratke, ko je bila sprejeta določba, da se smejo staviti nujni predlogi šele koncem seje. Naenkrat je zavladal v parlamentu največji red. Poslanci so se premislili stavljanje nove predloge, o katerih so vedeli, da bi prišli šele čez tri mesece na dnevni red. To je ena glavnih nalog samouprav, da odpravlja nepotrebno govorjenje in pa omejitev birokratizma.

Končno predlagam, da se sprejme še resolucija.

o imuniteti poslancev.

»Centralno vladno se poziva, da čimprej uzakoni določilo o imuniteti poslancev oblastne skupščine, kakor je to določeno za poslance narodne skupščine.

Ce bo prevzela oblastna skupščina tako važne posle od državne uprave, je pač nujna in pravična zahteva, da se mi ne bo treba zagovarjati za to, kar bom jaz ali pa eden od nas tukaj govoril in da nas ne bo imel nihče pravice za besede, izgovorjene v skupščini, klicati na odgovor. Jaz sem občutil prijetnosti § 104 srbskega kazenskega zakona, ki je proširjen tudi na naše pokrajine, zelo na neprijeten način sam na sebi. Če ne bomo imeli proste besede, potem je konec našega dela. Gospodje poslanci, tozadevno mramo glasno dvigniti svoj glas in zahtevati imuniteto za vse poslance oblastne skupščine.

Večina želi sodelovanje z manjšino in z opozicijo. Zato je postavila v novem poslovniku načelo, da naj opozicija ne pomeni sovraštva — ut Slovenia docet — kajti, kar bomo v Sloveniji delali, na to bo gledala vsa naša država, kar bo v Ljubljani narejenega, v to bodo oprte čiti ostalih 31 oblastnih skupščin širom naše domovine, ker je znano, da je bila bivša dežela Kranjska po svojem deželnem zboru upravljana tako kot malokateri druga pokrajina. V tem znamenju prosim, vzemite to moje poročilo na znanje, ker zahteva in želi stvarnega dela, slonečega na medsebojni lojalnosti.

DR. DINKO PUC.

Nikakor ni bilo potrebno, da se je kot prva točka delovanja oblastne skupščine, postavila preuredba poslovnika. Za prvo silo bi pač zadostoval še stari poslovnik kot ga je odredilo ministrstvo za notranje zadeve. Toda v principu nismo imeli nič proti temu, da si je po mojem mnenju precej drugih bolj važnih zadev, ki bi jih bilo treba nujno rešiti. Vendar smo pristali na spremembo poslovnika in smo v odseku lojalno sodelovali. Konstatiramo pa, da je bilo naše upanje v marsičem razočarano. Nismo našli pri stranki večine tistega pojmovanja, ki je potrebno, ako hoče, da bo oblastna skupščina mogla uspešno delovati po principu pravičnosti. Na izvajanje gospoda poročevalca, da je poslovnik prirejen tako,

da omejuje nepotrebno govorjenje in odpravlja birokratizem, na vsa ta izvajanja bi se dalo marsikaj pripomniti in o marsičem govoriti. Konstatiram, da je večina pozabila, da je parlament nekaj drugega kot pa oblastna skupščina. Mi se moramo boriti za poštenost in uspešno parlamentarno delovanje, za popolno objektivnost, za svobodo govora in za kontrolo, ki jo moremo izvajati nad delovanjem oblastne skupščine. Ti principi, prvič poštenost in uspešno delovanje, drugič svoboda govora in tretjič kontrola, so po novem poslovniku kršeni.

Parlamentarizem je nujno potreben v demokratičnih državah. Toda če hočemo parlamentarizem držati, mora biti dana možnost, da se krešejo mnenja, da se izgrade stranke, glede katerih je poročeval sam priznal, da so garancija za uspešno delovanje v parlamentu; potrebno je, da se zasigura svoboda govora in da je zasigurana kontrola. Gospodje! Ako se prepreči, da bi manjšina svobodno izražala svoje mnenje, da bi stavila predloge in kontrolirala delovanje večine, potem je jasno, da odloča samo večina. (Medklici: »Seveda odloča večina!«) Toda, gospodje, večina zopet ne odloča sama, ampak v večini odločajo tisti, ki so najbolj brihtni, to se pravi: parlamentarizem se izpremeni v popolno diktaturo. (Zivahni ugovori pri večini. Tajnik Alojz Peterlin: »Ali smo mi samo statisti?!« Profesor Evgen Jarc: »To se pravi norčevati iz skupščine!« Profesor Ivan Mazovec: »Ali ste samo Vi brihtni?!« Velik nemir.) Bom takoj povedal, kako stvar mislim. Jaz odrekam tej večini, da bi bila ta večina absolutno brihtna. Ona sicer nosi odgovornost za vse poslovanje oblastne skupščine, toda ne sme se sklicavati na to, da je požrla modrost z veliko žlico. Poslušati mora tudi glas manjšine. Saj ste v odseku sprejeli marsikak naš predlog, ki smo ga stavili v interesu stvari. (Klici med večino: »No, torej!«) Vi sicer pravite: Mi bomo lojalno postopali. Mogoče — a garancije za to nimamo v poslovniku. Poslovnik je za to, da štiti manjšinsko pravo. (Profesor Ivan Mazovec: »... in Vaše obstrukcijske težnje!«) Teh nismo imeli, gospod prososor in jih ne bomo imeli. Vsi moji tovariši so v tem pogledu enega mnenja z men j, da tudi mi obsojamo obstrukcijo. Mi smo za pošteno delo v oblastni skupščini in ne bomo obstruirali. Saj Vas bo narod obsodil, če bode te slabog gospodarili. (Profesor Ivan Mazovec: »Kakor je Vas obsodil!« — Veselost.)

Ce se sprejmejo v poslovnik določbe, ki onemogočajo manjšini, da bi pri kakem predlogu sploh mogla govoriti, če se ji omogoča staviti nujne predloge in interpelacije, potem je to diktatura večine in o parlamentarizmu ni več govora. Vi uvajate volilni red, ki onemogoča manjšini zastopstvo v predsedstvu in v oblastnem odboru. V odsekih je večini omogočeno, da vsak hip izključi manjšino. To je davljenje manjšinskega prava in Vi niste več upravičeni, ako vztrajate pri tem, da bi se imenovali demokratični in parlamentarna stranka. Manjšini morate dati pravico, da vrši kontrolo. (Profesor Ivan Mazovec: »Kakor ste jo Vi dajali!«) Kdaj smo jo mi dajali? (Profesor Ivan Mazovec: »Vaša stranka je meni dala pravico, da sem na celim zletel v Maribor.«) Ugovori pri poslancih SKS. Profesor Ivan Mazovec: »Gospodje od SKS so mi pa res šli na roko, to se mora priznati.«)

Predsednik dr. Marko Natlačen (zvoni):

Prosim gospode, da ne motijo govornika.

DR. DINKO PUC:

Gospod poročevalac je rekel, da je propore zasiguran za odseke, izključen pa za predsedstvo in za oblastni odbor. Kako se to strinja z zaščito manjšinskega prava? Govorilo se je o moči predsednika. Res, predsedstvu se daje s tem poslovnikom absolutno moč v roke. In reči moram, da na to ne bi pristal, tudi če bi sedel na mestu cenjenega gospoda predsednika naš prišast. Nikdar namreč nimam dovolj zaupanja v eno samo osebo, da je nezmotljiva in da more popolnoma objektivno in pravično voditi kako skupščino. Take moči nima predsednik po poslovniku nobenega parlamenta. Jaz se

sicer zanesem na to, da bo naš predsednik objektivni, da si tega v otvoritvenem govoru ni posebej povdarjal, kar sicer običajno predsednik stori po svoji izvolitvi. Toda če se zanašam na objektivnost gospoda predsednika, pa ne morem popolnoma verjeti v objektivnost oblastnega odbora. In zakaj ne, gospodje? Raditega ne, ker imamo že v par dneh v tem pogledu izkustvo, da se hoče večina absolutno identificirati z oblastnim odborom in predsedstvom. Od strani večine se nam je namreč reklo, da bo odsek predložil načrt poslovnika; v resnici ga je pa predložil oblastni odbor. Ko so prišli gospodje od večine v odsek, niso prinesli s seboj odsekovega načrta, ampak že predelan načrt. Ta novi načrt določa, da mora predloge podpisati 15 članov, tako da jih opozicija sploh ne more staviti, dočim je prvotni načrt zahteval samo osem podpisov. Jaz samo konstatiram, da vidimo že v tem postopanju oblastnega odbora njegovo naziranje, da je oblastni odbor izključno samo organ večinske stranke.

Gospodje! Svarim pred tem, da bi se Vi postavili na stališče, da je oblastni odbor samo za večinsko stranko. Oblastni odbor je urad, ki mora biti objektivni za večino in za manjšino, za davkoplačevalce z ene in s te strani. (Zivahno odobravanje pri manjšini). Oblastni odbor mora paziti na to, da ne bo postal strankarska institucija SLS!

Ne da se tajiti, resnica, da je vsled strankarstva v narodni skupščini prišlo tako daleč, da zgubljajo narod zaupanje v narodno skupščino. Narodna skupščina ne more delovati, ker prevladujejo v njej strankarske strasti in politično sovraštvo. Prav bi bilo, da bi mi te faktorje iz naše skupščine izločili. (Klici pri večini: »Jih tudi bomo!«)

Svarim gospode, da bi ta poslovnik, če se bo sprejel, kako je predlagan, izvajal preveč po mrtvi črki. Če se bo to zgodilo, bodite prepričani, da bo narod izgubil zaupanje tudi v to skupščino, ki je po zakonu ustanovljena samo za to, da gospodarsko pomaga našemu nrodu. Če se bo poslovnik izvajal tako, kakor bi bilo po besedilu mogoče, potem je bolj pametno, da gremo takoj domov.

Radi tega, ker naš poslovnik ne varuje dovolj stališča manjšine, stališča parlamentarizma in svobode govora, bomo glasovali v načelu proti njemu. (Odobrovanje na levici.)

PREDSEDNIK:

Gospodje! Prosim, naj se prijavijo tisti, ki se želijo govoriti pri načelni razpravi! Prosil bi pa, da se javi vsak osebno; ne morem tega jemati v vednost, da bi kdo prijavil svojega tovariša. Pripominjam, da je sedaj samo načelna debata in prosim gospode govornike, da se ne spuščajo v podrobnosti.

INŽ. FRANC ZUPANČIČ:

Samo formalno bi pripomnil, da se nam je načrt osnutka tega poslovnika, za katerega se je tako strašno mudilo, čeprav imamo še stari poslovnik, ki bi lahko zadostoval za nekaj dni, dostavil šele danes tik pred sejo. Jasno je, da ni mogoče v tako kratkem času preštudirati velikega elaborata. Proti takemu postopanju odločno protestiramo in prosim, da naj v bodoče vse predloge dobimo vsaj en dan poprej v roke, tako da se bomo lahko primerno branili proti nasilju, ki ga hoče večina izvajati.

PREDSEDNIK DR. MARKO NATLAČEN:

Gospodu inženirju Zupančiču moram pojasniti, da začasno oblastni odbor ne razpolaga še z zadostnim številom pisarniških moči. Imamo samo nekaj pisarniških moči izposojenih, tako da smo morali predloge razmnožiti čisto privatno s svojimi privatnimi nameščenci. To je edini razlog, da ni bilo mogoče takoj od vsega početka dati gospodom poslancem v roke pravosodno osnutka predloga.

DR. KRAMER.

Ko smo v sredo prvič sedeli v tej dvorani in ko smo govorili prvič ob svojem principijelnem stališču, je tovariš dr. Puc stavil na večino vprašanje, ali hočete sodelovanje manjšine ali ne in Vi ste soglasno zaklicali: »Hočemo, hočemo« in ko je današnji poročevalac odseka za predloge in uredbe šel proti koncu svojega govora, je poudarjal, da opozicija ne pomenja še sovraštva. Prav. Toda govoru in lepim besedam se mora čakati tudi na dejanja.

Že manjšinski poročevalec kolega dr. Puc je poudarjal v svojem govoru, da se v poslovniku odrekajo manjšini pravice svobodnega govora, in da se krši parlamentarizem in dovolite meni dodati še nekaj opomb. V novem poslovniku je izvedeno načelo mi in mi sami. Onemogočili ste, da bi mi zahtevali ali mogli zahtevati, da tudi mi sodelujemo. Vi ste opoziciji odrekli pravice, ki so običajno v vsakem parlamentu. Toda mi zahtevamo zase pravico, da sklepe, ki jih ustvarja večina in za katere nosimo mi vsi odgovornost, delamo skupno z vami ter da jih kritiziramo. (Ivan Mazovec: Saj imate te pravice). Kajti, kadar se en gospod od večine spomni, da je debate že preveč, predlaga konec debate in posamezne skupine izvolijo med seboj po večini svojega govornika tako, da mi sploh ne pridemo do besede. Vi ste nam v tem poslovniku pokopali zakonite pravice govora, razen tega pa, ako hočemo mi postaviti nujen predlog, nam je to popolnoma nemogoče, kajti predlog mora imeti podpis najmanj 15-tih poslancev. (Mazovec in Jarc: Samo enega gospod doktor!) Ne 15-tih, jaz mislim namreč za nujne, samostojne predloge. Vsi ste nam odvzeli pravice, katero imajo vsi poslanci v vsakem parlamentu. Ti prekleti Srbijanci, kako malo skrbijo za nas in za parlamentarizem. Tako pravite Vi, toda gospodje, v narodni skupščini, ki šteje 315 poslancev, ima vsak pravico i do samostojnega predloga in do nujnega predloga i do interpelacije niti v glavo jim ne pade, da bi odrekli vsakemu poslancu te pravice.

Mi imamo upravičeno sum v lojalnost in objektivnost skupščinskega predsedništva. Ker nismo hoteli voliti Vašega predsednika, radi tega nam niste dali zastopnika v predsedstvu. Predsednik ne sme biti komandant oblastne skupščine, za katerega ga postavlja nov poslovnik na način, o katerem moramo reči, da je edinstven v Evropi (Klici: Aha, aha!)

Glede poslovnika moram reči, da bi bilo jako koristno, ako bi se naslonil na poslovnik narodne skupščine, ki je v primeri s predlaganim poslovnikom pravna magna karta svobode, demokracije in parlamentarizma. (Medklici: Čujmo, čujmo!) Ako bi se manje naslanjal na stare šarteke, starega deželnega zbora in avstrijskega parlamenta, bi bilo veliko boljše.

V avstrijskem parlamentu so bile res pravice stavljali nujne predloge in interpelacije omejene, toda Avstrija ni bila demokratska država, ampak bila je monarhična država. Ni bila taka država, v kateri bi moral absolutno zmagati demokratski princip. Avstrija je bila konstitucionalna monarhija, po kateri so bili pač poslanci po nevolji.

Profesor Evgen Jarc: Vi boste rekli, ker sem uporabljal tudi avstrijski poslovnik, da sem avstrijskanec.

Dr. Albert Kramer: To ne: To se le Vi med seboj zmenite — čemu bi prenašali v oblastno skupščino slabe reči. Ta Vaš poslovnik izrablja pravo majoritete v nasilje večine nad manjšino. Manjšina bo glasovala proti, v specialni debati pa bomo stavili spreminjalne predloge. Mi ničesar ne zahtevamo, kar bi ne mogel vsak podpisati. Mi ne maramo zase nikakih predprav. (Smeh). Mi ne maramo izvajati obstrukcije, saj ste vendar le Vi v dvetretjinski jakosti, Vi se samo le tako delate, kakor bi se nas bali, saj imate vendar le dosti sredstev bali, da nas s tem poslovnikom, ki ga predlagate, pritisnete ob steno. Vaš poslovnik je tak, da nas ž njim, kadar vam ne bomo povšeči govorili, ali kadar vam naša kritika ne bo všeč, udarite hop s polenom in nas pritisnete ob steno. Več ne moremo storiti kot to, da vam bomo z glasovanjem dokazali, da tega Vašega principa ne moremo sprejeti, mi dvigamo svoj glas, da odstranite iz poslovnika vse nezakonitosti, Vi gospodje, pa odločajte, na Vas je vsa odgovornost. (Pritrjevanje na levi.)

IGNACIJ SITAR:

Spoštovani gospodje! Vsi predgovorniki so izjavili, kako krivičen je ta poslovnik. Pomanjkljiv je na vseh straneh in manjšini ne daje nikakih pravic, tako, da manjšina niti nujnih predlogov ne more postaviti, a žto ne bom ponavljal besed svojih predgovornikov, katerim se tudi jaz priključujem in izjavljam samo, da bom glasoval proti poslovniku.

IVAN TAVČAR:

Samo na kratko bi rad pripomnil par besed. Poročevalec se je indirektno izre-

kel proti poroču in to je treba konstatirati, da se vidi, da stranka, katere zastopnik je gospod poročevalec, sicer vseposod zagovarja propore in načelo demokracije, se pri tem poslovniku ni držala tega temeljnega stališča.

PROFESOR EVGEN JARC:

To je bilo samo moje osebno mnenje.

DR. JURO ADLEŠIČ.

Gospoda! Kot prvi greh, ki se nam je danes očitil, je ta, da smo tako hiteli z snovanjem novega poslovnika. Danes se poslujemo na podlagi poslovnika, ki ga je izdelalo ministrstvo za notranje zadeve. Povdariti pa moramo, da smo mi samoupravna skupščina in da smo popolnoma upravičeni, da polagamo temeljno težišče na to, da si sami določimo svoje postave. Prvi korak vsakega privatnega društva je, da si osnuje svoja pravila, po katerih hoče delovati, po katerih hoče živeti in vršiti svojo dano si nalogo. Naša prva dolžnost je, da si uredimo svoj pravilnik, po katerem bomo zborovali. Mi nočemo več ministrskega poslovnika, sami si hočemo postaviti svoj poslovnik. Zato je prav, da je prva točka današnjega dnevnega reda sprejetje in ureditev novega poslovnika. Proti temu postopanju smo slišali danes razne ugovore, toda vsi ti ugovori kažejo, da častita manjšina ni poslovnika dovoljno pregledala in preštudirala. (Medklici inž. Zupančiča: Da, prav neprijetno nam je bilo, da nismo dobili v roke pravočasno pisemnih predlogov o spremembi.) To je bilo tehnično popolnoma nemogoče. Sicer so pa tudi gospodje poslanci od slovenske kmečke stranke prisostvovali sejam, kjer se je določeval novi poslovnik. Vsi ste lahko vedeli za določila novega poslovnika, kjer ste lahko slišali vse, kar se je govorilo, saj ste imeli pravico se udeleževati sej. Zato bi bili lahko že prej poučeni o vsem tem.

Kot glavno napako ste očitili, da nimate pravice stavljati predlogov. Temu moram ugovarjati. Novi poslovnik svobode govora ne omejuje, ampak vsakemu poslancu je pravica do svobodne besede zajamčena, toda določba poslovnika hoče doseči, da ne bodo govorniki govorili ki-lometerskih govorov, ampak da bodo kratki v svojih izjavah. Ta določila so bila zelo potrebna. Sicer pa so dovolje-polurni in četrturni govori. (Medklici dr. Puca: To ne zadostuje!) Kar se sme govoriti, se lahko izčrpno pove v pol, od-nosno v četr ure. (Poslanec Kramer: Kaj pa predlog na konec debate?) V tem ne-tiči nobena nevarnost. To je samo sred-stvo, da se onemogoči brezplodna opozici-ja. To je opomin vsem, da naj opuste vsako brezplodno obstrukcijo. Nadaljni ugovor, da se Vas bojimo, ni resničen. Ta naš poslovnik mnogo bolj upošteva opozicijo, kakor jo je vpošteval poslov-nik, ki ga je izdelalo ministrstvo. Pravil-nik ministrstva določa število pet pri po-sameznih odsekih. Po našem, danes pred-laganem poslovniku, se vam pa ne bo treba združiti vsem strankam opozicije, da dobite zastopstvo v odsekih, kajti novi pravilnik določa, deset odsekovih članov, zato bo lahko vsak klub posamezno ude-ležen v odsekovem zastopstvu.

Specijalna debata.

Dr. Natlačen: Otvarjam specialno de-bato:

Kot prvi govori dr. Puc. Pravi, da je sedanji poslovnik slabši ko poslovnik bivšega deželnega zbora, kjer je lahko že 7 poslancev stavilo nujen predlog. Sedaj pa se zahteva 15 poslancev in ker šteje vsa opozicija le 12 članov, opozicija sploh ne more postaviti nobenega predloga. Tudi pravico do interpelacije jemlje po-slovnik. To ni v nobenem dejanskem raz-merju, kjer je proti 52.000 večinskih 37.000 manjšinskih glasov. Pa tudi po kvaliteti glasov niso več boljši.

Prof. Jarc

protestira proti temu, da se hoče pode-želske volivce označiti kot manjvredne. Takih govorov ne bomo trpeli.

Nato polemizira z izvajanjem dr. Puca in odklanja zahtevo opozicije, da smejo sejam oblastnega odbora prisostvovati vsi člani skupščine.

V nobenem parlamentu ni obstrukcija dovoljena in v dunajskem jo je zlomil dr. Krek s svojim znanim predlogom in potem so mogli slovenski poslanci šele mirno razpravljati.

Gospodje so prišli v to zbornico z veli-kanskim nezaupanjem. S svojim refera-tom sem hotel ustvariti neko pravo raz-položenje, da bi bilo v bodočnosti mogoče

skupno delo. Zavedam se, da veljajo tudi za nas besede tatička Masaryka: »Demo-kracija je diskusija!« To stališče sem jaz povsod zastopal in ga bodem zastopal tudi v tej zbornici.

Gospodu Tavčarju bi rekel samo to-le: On je takoj izbral moje osebno mnenje in rekel z veliko gesto: »SLS je proti poroču! To bom povedal ljubljanskim volilcem in potem gorje vam!« Gospod Tavčar, ta stvar je jako enolična. Bil sem svojčas profesor logike in tam smo take stvari imenovali »napačno posplošenje«. (Dr. Puc: »Ali ste Vi profesor logike?«) Pred 4. leti sem jo poučeval. (Dr. Puc: »Potem je to locus a non lucendo). Moja narava je taka, da povem vse odkrito, čeprav pridem pri tem včasih v neso-glasje tudi v lastni stranki.

Vendar pa si ne morem kaj, da ne bi rekel, da me ni noben argument prepri-čal, kar sem jih čul v tej debati. Zato predlagam, da preidemo na dnevni red.

DR. ALBERT KRAMER:

Oblastni odbor je naš izvrševalni organ in ga radi tega ne moremo postaviti izven nas. Ne moremo mu pripustiti, da bi delal po mili volji, zanašajoč se na svojo odgovornost. Oblastni odbor je po zakonu podvržen naši kontroli, gospod-je! Naš predlog ne vsebuje nobene druge tendence kakor to, da se oblastni skup-ščini omogoči kontrola nad delom oblast-nega odbora na eni strani s tem, da do-bimo možnost, prisostvovati njegovim rednim sejam, na drugi strani pa mož-nost, da pregledamo njegove akte, nana-šajoče se na javna gospodarska, social-na in kulturna vprašanja, ki se bodo v tem odboru razpravljala. Tretjič pa mo-ramo kot poslanci vedeti in izvedeti, kaj bo oblastni odbor ukrenil, to je imeti moramo pravico, da zahtevamo od njega obvestila o sklepih.

Kar se tiče zahteve po poroču pri se-stavi oblastnega odbora opozarjam na to, da je že nekdanji deželni zbor kranjski, čeprav ne formalno pa vendar dejansko v polni meri upošteval opozicijo. In to je storil deželni zbor, ki je bil izvoljen na nedemokratskem temelju, na temelju kurij. Posamezne kurije so dobivale v de-želnem odboru svojega zastopnika in ta-ko je bilo poskubljeno, da večina ni osta-la sama zase. Mar hočemo v naši demo-kratski oblastni skupščini uničiti te pri-nas že stare pravice opozicije?!

GLASOVANJE:

Prvih pet paragrafov se sprejme so-glasno. Predlog manjšine, da se volijo tajniki po poroču se odkloni. Enako predlog, da se voli oblastni odbor po poroču. Sklenjeno je bilo, da šteje ob-lastni odbor samo 5 članov.

Nadalje so bili sprejeti še vsi ostali odsekovski predlogi.

Zavrjeni pa predlogi manjšine.

Tako predlog, da dobivajo člani odbo-ra mesto dnevnic stalno mesečno plačo. Dalje predlog, da sme sejam odbora prisostvovati vsak član skupščine ter da sme pregledati vse akte oblastnega od-bora.

DNEVNICE POSLANCEV:

Sprejme se predlog odseka, ki se glasi: »Poslanci oblastne skupščine dobivajo za čas zasedanja dnevnic po 150 Din. Po-leg tega jim gre ob začetku in koncu za-sedanja in vselej, kadar se oblastna skup-ščina odgodi za več nego 5 dni, potnina, ki se izračuna poleg dnevnic tako ka-kor potnina uradnikov oblastne samo-uprave najvišjega plačilnega razreda.

Dnevnic prično teči poslancem s ti-stim dnem, ko vpišejo svoj prihod v za-pisnik, ki je za to določen. Za čas dop-usta se poslancem dnevnic ustavijo, raz-en če imajo dopust radi bolezni. Prav-tako se dnevnic ustavijo, ako se oblastna skupščina odgodi za več nego pet dni.

Spreminjalni predlog, da znašajo dnevnic samo 100 Din na dan se odklo-ni. Ravno tako predlog poslanca Sitarja, da poslanci, ki imajo stalno bivališče v Ljubljani, ne dobivajo dnevnic.

POROČEVALEC PROFESOR EVGEN JARC:

Za to debato smo porabili že toliko ča-sa, da ne kaže več mnogo besed izgub-ljati. Pripomnil bi samo nekaj glede nuj-nih predlogov in interpelacij. Demokra-cija je mogoča samo tam, kjer so stran-ke organizirane. Običaj je, da se o vsaki stvari razpravlja v klubu, preden se stvar spravi pred kako zastopstvo. Posameznim strankam samim bi bilo neprijetno, če bi poslanci stavili interpelacije in predloge, ne da bi se poprej posvetovali s svojimi

klubi. Kar se tiče števila 15, ki ga določa poslovnik za vlaganje nujnih predlogov, je pač splošen običaj, da se za vlaganje nujnih predlogov zahteva nekako tretjina poslancev. Prošnje in pritožbe pa lahko vsakdo vlaga.

DR. DINKO PUC:

Visoka skupščina! Poglavje, o kate-rem pričnemo sedaj razpravljati, je zelo važno in zasluži, da ga temeljito premi-slimo, preden o njem sklepamo. Kajti v tem poglavju se krši zakon in opozarjam zastopnika velikega župana, da posebno pazi na te odstavke, ker se, kakor sem rekel, tukaj po mojem mnenju kršijo za-konite pravice poslancev.

Predlaga te izpremembe.

»Izjemoma se seje proglase za tajne, ako veliki župan ne ugovarja in če se za to odloči skupščina s soglasnim sklepom.«

Mislím, da nimamo ničesar skrivati. Raditega naj se tajne seje kolikor mo-goče omeje.

»Zastopnikom onih listov, ki so službe-no priglasili predsedniku skupščine, da žele razpravljati o skupščinskih razpra-vah, je določiti v skupščinski dvorani po-seben prostor, na katerega imajo z legi-timacijo svojega uredništva neoviran dostop. Novinarji imajo tudi pravico, do-bivati proti primerni odškodnini za ma-terijalne izdatke stenografske beležke po redu, kot se izdelajo.«

Delovanje skupščine mora stati pod kontrolo in sicer ne samo pod kontrolo od strani poslancev, ampak tudi pod kon-trolo od strani javnosti.

PREDSEDNIK DR. NATLAČEN:

Kar se torej tiče prisostvovanja pri sejah skupščinskih odsekov, bo morala o tem odločiti skupščina. Kar se pa tiče dela oblastnega odbora, se mi zdi zadeva novinarskega združenja, da bodo listi točno obveščeni po posebnih komunike-jih. To se bo zgodilo. Seveda velja to tem tudi to, kar se tiče legitimacije. Mislím, da se gospodje novinarji doslej niste imeli razloga pritožiti. Dali smo vam v skupščini precej svobodne roke. To se bo godilo tudi v bodoče. Edina meja bo ta, da ne bo skupščinsko delo v nobenem oziru moteno. Mislím, da se gospodje no-vinarji s to izjavo lahko zadovoljijo.

K besedi se je prijavil gospod poslanec Urek.

IVAN UREK:

Visoka skupščina! Po vsem tem, kar smo danes preživeli, sam ne vem, kako naj bi se izrazil, da bi ne bilo neparla-mentarno. Meni se zdi vse delo naše ob-lastne skupščine nekako igračkano. Manjšina ve, da je vse njeno delo brez-plodno, da so vse govorance ničle, da ne vodijo do nikakega cilja. Zato se mi zdi, da bi vse to lahko opustili. Večina naj bi bila toliko prijazna, da bi nam kratkoma povedala: Mi nočemo nikakih izprememb.

Ceprav nisem imel možnosti, da bi bil ves projekt novega poslovnika preštudi-ral, sem vendar uverjen, da so bili razni predlogi, bodisi dodatni ali spreminje-valni, ki jih je stavila manjšina, stvarni in da niso šli nikjer čez mejo sprejem-ljivosti. Tudi niso predlagatelji zasledo-vali nikakih političnih ali strankarskih ciljev. Toda večina ni tega prav nič uva-ževala in jih ni hotela sprejeti.

Vem sicer, da bo to zaman, vendar mo-ram storiti svojo dolžnost in apelirati na Vas v tej-le točki: Naj se vendar omogoči vsakemu poslancu vršiti poslansko dolž-nost z določbo, da gotovi predlogi niso navezani na veliko število podpisov. Kaj-ti na ta način je opozicija prisiljena, da se njeni člani navežejo drug na drugega in da delajo vse skupno in vzajemno, kakor bi bili člani opozicije med seboj oženjeni. Iz svoje parlam. prakse v Beo-gradu vem, da se je dostikrat dogodilo, da je moral poslanec tu in tam dostikrat delati na lastno roko, ker ni mogel o ka-ki nujni stvari tovarišev hitro informirati, da bi bili takoj njegov predlog podprli. Vsak poslanec prihaja iz določenega kra-ja, čuti posebne krajevne potrebe in mo-ra večkrat storiti kak korak, ki je nujen; mučno je, če je pri tem vedno navezan na določeno število podpisov. Zato bi že-lel, da naj gre večina nam posameznikom vsaj toliko na roko, da nam v poslovniku zagigura pravo prošnje, predlogov in in-terpelacij. Tudi nujne predloge naj lahko stavi manjšina. (Profesor Evgen Jarc: »Bomo pa Vaše nujne predolge mi pod-pisali, če bodo res umestni.«)

Gospodje poslanci! Gospod večinski poročevalec je rekel v svojem uvodnem

govoru, da hoče preprečiti mašino govoričenja. Jaz se pa bojim, da bo poslovnik pretvoril mašino govoričenja v mašino glasovanja in da bomo o vsaki stvari mehanično glasovali z za in proti.

Radi tega smatram, da je nadaljne igranje nepotrebno. Ako stoji večina na stališču, da hoče izposlovati tak poslovnik, kakoršnega ima v svojem načrtu, naj se nas potem odveže nadaljnega sodelovanja in naj kar reče: Glasujmo o vsem načrtu in ga izglasujmo! Ne tratimo časa in štedimo, koder se štediti da.

Jaz sem bil vedno odkritosrčen nasprotnik praznega govoričenja. Posebno sem pa mnenja, da mora odpasti vsako govoričenje v skupščini, ki je takorekoč edini gospodarski parlament. Nikari ne delajmo tukaj govorniških vežb! Govorniška šola na račun ljudstva je predraga. Radi tega bi prosil in predlagal, naj se kratkomalo ves poslovnik izglasuje, ako večina noče manjšini v nobenem oziru ustreči.

ANTON ŠIROLA - BRNAC:

(Burno ploskanje!)

Slavna skupština i bračo Slovenci! Ja kao zastupnik hrvatskoga kotara Kastav imam tešku dužnost, da zastupam ovaj kotar u ovoj skupštini. Slavna skupštino i bračo Slovenci! Nadam se, da ću naći u ovoj skupštini razumijevanje do onog jadnog naroda, koji se bori u najvećim gospodarskim poteškoćama. Dosti je spomenuti, da smo izgubili dragocijenu nam Rijeku, što predstavlja za nas Hrvate i za Vas, bračo Slovenci, teški gospodarski udarac. A koji udarac osijeca onaj jadni narod kotara Kastava, to je apsolutno nemoguće opisati. Ja se nadam u budućim mojim predlozima, da ću naći u Vas, braćke ljubavi i razumijevanja, da se ovom kraju pomogne.

Ali jednome, visoka skupštine i bračo Slovenci, vrlo u srce usijekalo, na ime to, da srpsko-hrvatski jezik neће imeti onih prava, koja prava imade Vaš bratski slovenski jezik. Toga radi predlažem, da srpsko-hrvatski jezik bude ravnopravan bratskom slovenskom jeziku u ovoj skupštini. (Splošno živahno odobravanje in ploskanje).

PROFESOR IVAN MAZOVEC:

Slavna skupštino! U ime SLS pozdravljam u našoj sredini zastupnika Kastva, kolegu in dragog nam prijatelja Antuna Širolu-Brnaca kao milog nam druga i zastupnika bratskog nam naroda hrvatskoga. Ugodno mi je, da mogu no ovom mjestu na najsvetčaniji način izjaviti, da mi, zastupnici SLS, ni najmanje ne mislimo krnjiti prava bratskog nam naroda hrvatskog. Svaka pomisao na to je absurdna i razgovor o tome puka politika. Da ovu izjavu posvijedočim, govorim ja, premda rođeni Slovenac, u srpsko-hrvatskom jeziku, ovom najljepšem slavenskom jeziku. Upotrebljujem ovu sgodu, da s ovog mesta još jedan put braći Hrvatima tumačim simpatije SLS i čini mi se, da mogu u ime svih kolega u ovoj skupštini kazati: Živeli Hrvati! (Velko navdušenje v vsej zbornici.)

DR. ANTON BRECELJ:

Kakor gospodu Ureku, tako se zdi tudi meni, da je debata precej brezplodna in dolgočasna. To moram ugotoviti, po govorih gospoda dr. Puca, dr. Kramerja in inž. Zupančiča, da se mi je gospod tovariš Ignac Sitar v srce zasmilil. On je sirota. Zastopa mnogo volilcev, a ne more postaviti predlogov, njemu so usta zaprta. Po poslovniku je pravzaprav kot poslanec uničen, ker mu bo vedno silno težko, če bo hotel staviti kak predlog ali interpelacijo, prositi dr. Kramerja ali kakega drugega člana opozicije, da bi mu dal svoj podpis.

Toda gospod Sitar, ali smo mi krivi, da ste Vi tukaj sami in da Vas ni petnajst? In dalje, ali mislite, da bomo mi dali dr. Kramerju ali gospodu Zupančiču pravico, da nam bosta z nujnimi predlogi zabarikadirala dnevni red? (Medklci pri manjšini: »To je izzivanje!«) Govorim v imenu kluba SLS: kadar boste prišli s pametnimi in nujnimi predlogi, pridite kar k meni in mi Vam bomo stvar podpisali.

POSLANEC IGNAC SITAR:

Veliko število delavcev me je sem poslalo, a ta poslovnik mi jemlje možnost, da bi stavili predloge in interpelacije ter vprašanja na gospoda predsednika, pa naj se odigrava tam doli v velikem industrijskem kraju še tako važni dogodki. Stavljal pa ne bom nikakih predlogov tudi radi tega, ker vem, da bi Vi vse pred-

loge odklonili. A to ni demokratično. To, kar sem rekel takoj v prvi seji v svoji izjavi, se že danes uresničuje: človeku, ki ga je narod sem poslal, se ne pusti govoriti ali vprašati gospoda predsednika, kaj namerava v kaki stvari ukreniti ne da bi moral v ta namen prosjati pri vseh drugih poslancih.

DR. ANTON BRECELJ:

Da se bomo razumeli, gospod Sitar in drugi poslanci opozicije. Mi Vam hočemo dati vso svobodo pri vseh pametnih predlogih. Če nimate dosti podpisov, pridite k nam in bomo pomagali. (Ignacij Sitar: »Hvala lepa!«) Hočemo pa, da nam ne bode našega dela ovirali hudomušno.

K nadaljni debati o poslovniku se je še oglasil

INŽ. ZUPANČIČ,

ki povdarja, da je manjšini odvzeta z novim pravilnikom vsaka možnost kontrole nad delom glavnega odbora, dalje je naglašal potrebo, da dobe žurnalisti stenografske zapisnike in nastopil odločno za manjšinske predloge. Je proti temu, da bi se prenesle vse pravice na predsednika.

V debato so posegli še dr. Kramier, dr. Puc in dr. Brecelj in socialist Sitar, ki je naglašal, da mu jemlje novi poslovnik možnost, da bi on, zastopnik velikega števila delavcev in kot zastopnik največjega industrijskega kraja (Trbovelj), stavljal predloge in interpelacije.

To potrjuje le njegovo prvotno mnenje, izraženo v deklaraciji na prvi seji, da je demokracija v tej skupščini le navidezna.

Seja se je zaključila s tem, da so bili z glasovi SLS sprejeti vsi členi poslovnika, ki so prišli dopoldne na vrsto in sicer v isti obliki, kakor jih je predlagal odsek, oziroma večina v zbornici. Seja je bila odgodena do 6. ure zvečer.

Večerna seja.

Zvečer se je seja nadaljevala. Predsednik dr. Nallačen je najprej prečital kraljevo brzojavko, v kateri se vladar zahvaljuje za udanostno brzojavko in izraža svojo naklonjenost skupščini.

Nato se je debata o nadaljnjih členih poslovnika nadaljevala. Referent manjšine dr. Puc je ostro nastopil proti nekaterim določbam poslovnika, ki onemogočujejo kontrolo javnosti in poslancev samih v odsekih. V debato so posegli s strani manjšine še dr. Kramier, Tavčar in inž. Zupančič, ki je konstatiral, da se je večina vsaj malo omejevala. Sporna so bila zlasti vprašanja, ali naj žurnalisti prisostvujejo sejam odsekov, kar je večina odklonila. Ali naj imajo poslani upogled v akte, ali naj predsednik pri debati tudi glasuje itd. Poslovnik so branili dr. Adlešič, dr. Brecelj in prof. Jarc.

Kmečki poslanec Strnad (SLS) je ogorčeno protestiral proti izvajanju dr. Puca, ki deli poslance v boljše in slabše, proti žaljenju volilcev SLS in proti raznim žaljivim izrazom, kakor »glasovalna mašina« itd.

Večinski in odsekov referent prof. Jarc je sprejel nekatere od dr. Puca predlagane manj važne korekture k pravilniku.

Ing. Zupančič je mnenja, da so to le drobtinice in da je manjšina bila že dopoldne oropana svojih pravic. Z novim poslovnikom je princip demokracije pogazen, celotni opoziciji pa je odvzeta možnost inicijative za stvarno delo v skupščini.

Zastopnik kočevskih Nemcev župnik Eppich je izrazil svoje začudenje nad postopanjem SDS, ki se sicer, kadar gre njej sami za kake ugodnosti, vneto poteguje za pravice manjšine, njemu, zastopniku narodne manjšine v Sloveniji pa hoče z naredbo v poslovniku principijelno zabraniti govor v njegovem materinem jeziku.

Poslovnik je bil nato z malenkostnimi spremembami sprejet v smislu predloga odseka oziroma SLS. Predsednik prečita nato resolucijo odseka, ki zahteva od centralne vlade uzakonitev določila o imuniteti poslancev oblastnih skupščin. Dr. Kramier stavi tu oddeljen predlog SDS, zastopnik SKS Urek pa utemeljuje potrebo te uzakonitve ter izjavi v imenu kluba SKS, da bo glasoval za to resolucijo, kar sprejme večina s ploskanjem na znanje. Resolucija je bila nato sprejeta z vsemi proti 4 glasovi SDS na znanje. (Opozicijski poslanci Tavčar in dr. Puc od SDS ter socialist Sitar so se nahajali slučajno med glasovanjem v stranskih prostorih.)

Drugo resolucijo odseka, ki zahteva od

centralne vlade največje ugodnosti za skupščinske poslance, utemeljuje poslanec Arnež (SLS). Pri utemeljevanju izrazi domnevo, da bo resolucija naletela na odpor, ker so bili dopoldne celo ugovori proti previsokim dnevnicam. Bukovec (SKS) odvrne nato, da je sicer proti previsokim dnevnicam, ker gredo te na račun domačega prebivalstva, da pa ni proti ugodnostim na železnicah, ker gredo te iz žepa centralne vlade. (Večina ploska.)

Resolucija je bila nato soglasno sprejeta.

Skupščina preide k volitvi tajnika. Dr. Kramier in dr. Puc začeta tu daljšo in dokaz neplodno debato radi mnenja, da se ta volitev vrši že po novem poslovniku, češ, da je veljaven za enkrat še stari, od ministra predpisan poslovnik.

Za četrtega skupščinskega tajnika je nato izvoljen s 40 glasovi Gabrijel Oblak, župan v Dolenjem Logatcu. 12 glasovnic opozicije je oddanih praznih.

VOLITVE V ODSEKE.

Po sprejetju resolucij in volitvi tajnika so se vsile volitve v posamezne odseke. Za volitve v odseke so bile postavljene sporazumne liste vseh klubov. Pri tem se je pripetil zanimiv incident. Tavčar (SDS) je namreč predlagal, da se odsek za zdravstvene, humanitarne in socialne zadeve razširi od 5 na 10 članov, oziroma da se poleg zdravstvenega osnuje še poseben socialen odsek in to z ozirom na važnost socialne politike.

Dr. Brecelj je nato, klub opravičevanju načelnika kluba SDS dr. Kramerja radi te nelojalnosti indignirano umaknil.

Dr. Kramier je nato pojasnil, da je to le Tavčarjevo osebno mnenje.

Volitve so se na podlagi sporazumnih list izvršile v vse odseke, razen v omenjeni sporni odsek.

V odsek za kmetijstvo so izvoljeni: Jan, Lovrač, Podvinsky, Pevec, Hauptman, Jarc, Poznik, Umnik (vsi SLS), Zebal (SDS) in Pipan (SKS). Za namestnike so izvoljeni od SLS: Kobal, Uršič, Novak, Rjavec, Colarič, Mazovec, Perme in Lavtižar, od SDS Poljanšek in od SKS Urek.

V odsek za javna dela so izvoljeni: Rjavec, Nemanič, Eppich, Kobal, Uršič, Novak, Brenčič, Tratnik, od SDS Mohorič, od SKS inž. Zupančič. Namestniki: Strnad, Pezdirc, Rojina, Jan, Planina, Tomazin, Deželak (vsi SLS), Zebal (SDS) in Bukovec (SKS).

Odsek za proračun in finance se je razširil od 5 na 10 članov. Novi člani odseka so od SLS: prof. Jarc, dr. Adlešič, Hauptman, Tratnik, inž. Zupančič (SKS); novi namestniki pa: Umnik, Kobal, Križnik, Lavtižar (vsi SLS) in Bukovec (SKS).

Razširil se je tudi na 10 članov odsek za oblastne uredbe in oblastne uredbe in ostale predmete. Novi člani so: Rojina, Oblak, Majeršič, Perme in od SKS Bukovec; novi namestniki pa: Arnež, Kobal, Pevec, Pezdirc in od SKS Urek.

Predsednik je po volitvah v odseke prekinil sejo ob 21.20. Seja se nadaljuje danes, ob 9. uri zjutraj.

Politične vesti.

= Stjepan Radić o sodelovanju SDS in HSS. V nedeljo je sprejel St. Radić novinarje in jim med drugim izjavil: Na seji vodstva HSS se je podrobno razpravljalo o potrebi sodelovanja HSS s SDS v Primorsko-krajiški oblasti in je dr. Šibeniku naročeno, da odide v ponedeljek v Karlovac, da brezpogojno doseže sporazum za to sodelovanje. Pri tej priliki se je razpravljalo o celotnem položaju med HSS in SDS ter je bilo konstatirano, da SDS odlično nastopa v obrambi volivne svobode, ustavnosti in parlamenta, in je zato ne samo želiti, temveč tudi potrebno, da v bodoči najširši koncentraciji, ki ima omejiti radikalno samovlado in pripraviti pot za popolnoma svobodne volitve, sodelujejo tudi samostojni demokrati.

= Radić o motivih nepričakovanega Basaričkovega govora. Med drugim je dejal St. Radić, da so radikalni govorili Basaričku, da nastopi v obrambo Maksimovića, ker bi bil tak njegov nastop oni zlati most, ki bi omogočil radičevcem povratek v vladu. Uzunović da je bil poleg, ko so radikalni na ta način pregovorili. Zato je hotel Uzunović z vsemi silami pregovoriti dr. Bankovića, da ne obsodi

Basaričkovega govora, ker bo to prineslo HSS velike koristi.

= HSS proti proračunu. St. Radić je izjavil, da bo HSS izrabila vse pravice, ki ji jih daje poslovnik v proračunski razpravi. Za generalnega govornika je določen dr. Drljević. HSS hoče preprečiti sprejem proračuna, ker je prepričana, da bi vlada takoj po sprejemu proračuna odgodila skupščino do jeseni. Na ta način ne bi prišel niti en nujen predlog na vrsto in nerešeni bi ostali: agrarna reforma, davčna reforma, občinski zakon in vsi drugi nujni zakoni. Na zadnje je izjavil St. Radić, da je sklenjeno, da ne more Narodni seljaški klub sodelovati v nobeni vladi, v kateri bi bil Boža Maksimović.

= Sestanek med Chamberlainom, Briandom in Stresemannom. Diplomatični korespondent »Daily Telegrapha« poroča, da se Chamberlain, Briand in Stresemann dne 6. marca sigurno sestanejo v Ženevi. Na sestanku se bo v glavnem razpravljalo o saarskem vprašanju in je gotovo, da bodo pogajanja končala s popolnim soglasjem. Za predsednika saarske komisije bo imenovan Britanec in sicer najbrže delegat kanadske vlade. Nemčija bo nato odstopila od svoje zahteve, da mora biti predsednik komisije Nemec, Francija pa, da mora biti član komisije tudi en Čehoslovak.

= Angleško-ruska napetost. Iz Londona se poroča, da so angleški trgovski krogi zelo nezadovoljni z angleško noto Rusiji. »Evening Standard« je objavil uvodnik, v katerem na podlagi statističnih podatkov dokazuje, da so bili angleško-ruski trgovinski odnosi Angliji v korist. Trgovski krogi Anglije so torej odločno proti pretrganju diplomatskih odnosov z Rusijo. Zato ni čudno, če je napravila angleška nota v Rusiji zelo slab utis. Predvsem so noto listi objavili še preje, predno jo je izročil angleški poslanik. Vsi listi konstatirajo, da ni v noti nobenih konkretnih obdolžitev, da bi bila Rusija kriva kitajskih dogodkov. Rusija pa simpatizira s kantonsko vlado in če bi hotela Anglija proti temu protestirati, potem bi to pomenilo nedopustno vmešavanje v rusko notranje zadeve. Utis angleške note v Moskvi je bil torej slab. Če pa bo sovjetska vlada na noto sploh odgovorila, je še negotovo.

= Položaj v Šangaju. V tujskih kolonijah v Šangaju je položaj še miren. Enaindvajset tujih vojniških ladij in močna vojaška posadka straži mesto in zadržuje prebivalstvo, med katerim pride na 20 Kitajcev komaj en tujec. V kitajskem mestu, ki šteje pol milijona prebivalcev, gospodari general Li-Pao-Ceng z najboljšimi metodami. Dočim je Lijev poveljnik general Sun zaenkrat še v boju s kantonsko armado, je kitajsko mesto v Šangaju v najbolj plamteči vstaji v prilog nacionalistom. Kakor so pokazali že dogodki v Hankau in sedaj zopet v kitajskem mestu Šangaja, ne odločujejo boja vojak, temveč civilno prebivalstvo.

= Iz Borodinove preteklosti. Pred kakimi šestimi leti je bil Churchill, sedanjí angleški finančni minister, še šef britanske mornarice in je pripravil skrivaj malo ekspedicijo preko Arhangelškega proti Sovjetski Rusiji, brez uspeha seveda. V istem času pa je bil v Glasgowu neki George Brown, oziroma s pravim imenom Mihael Grusenberga iz Latiške obsojen radi revolucionarne propagande na šest mesecev ječe in na izgnanstvo. Od tedaj se je Mihael Grusenberga zopet prekrstil in mu je ime sedaj Jakob Borodin ter je politični načelnik kantonske armade, ki grozi, da bo radi velike misli mlade Kitajske pometal vse angleške čete v morje. Ni čuda torej, če sedaj izgubljajo šibkejšje osebnosti v angleški vladi svojo prevdarnost, dočim se Moskva škodoželjno smeje. Tako je pred dnevi zahteval notranji minister Sir William Johnson-Hicks, naj Anglija prekine odnose z Rusijo ter to motiviral s tem, da je sedanjí najvišji svetovalec kantonske armade spoznal nekoč kot ruski agent angleške zapore tudi od znotraj... Churchill pa, ki sicer še vedno sovraži Ruse, toda je med tem postal že finančni minister, je odkimal. Angleška vlada se je zadovoljila le s protestom v Moskvi, da napravi gospoda Grusenberga pred Šangajem malo prijaznejšega. O kakem preokretu Moskve pa ni kljub temu še ničesar znanega.

Dnevne vesti.

NAJNOVEJŠE VESTI.

Beograd, 1. marca. (Izv.) Vlada široke koalicije je sestavljena. SLS ni v vladi. Zunanje zadeve prevzame g. Neznanić, notranje dr. Kundačić, vojsko in mornarico general Zmagović, finance dr. Dinarčić, socialno politiko dr. Invalidić. Resorci za veré se ni zaseden. Če vstopi v vlado tudi še SLS, prevzame vojno in mornarico posl. Škulj, vere pa g. A. Ribnikar.

Novo specialno peč je naročila ljubljanska mestna občina. Peč je sestavljena tako, da gori žerjavica spodaj, premog se pa naklada od zgoraj. Ta peč lahko posuši 2 metra globoko blato na najširših in najdaljših ulicah v petih minutah, če sije pa sonce, seveda še prej. Peč so izdelali v Nemčiji. Podobne peči dobi tudi novo poslopje Narodne skupščine v Beogradu za osuševanje korupcijskega barja.

Domača iznajdba. Naš ugledni rojak g. John Slovenčič, ki živi že dolgo let v državi Ariconu U. S. A., je iznašel specialne naočnike za kurje oči. Kakor poroča »Aricon Kicker«, nesejo nova očala celo na mesec. S pomočjo teh očal je naš slavn rojak ugotovil, da žive tudi na čuni liberalci in klerikanci.

Za gospodinje. Pravi ljubljanski krofi: Vzemi veliko votlino, okoli votline položi tanko, rjavo mrežico, posipaj vse z zmelitim sladkorjem in prinesi na krožniku na mizo. Krof je izvrsten, če se drži mreže še nekoliko pepela.

Poročilo o večerajšnji seji ljubljanskega občinskega sveta odlagamo zaradi pomankanja prostora na prihodnji pustni torek.

Novi sportni klubi. V Ljubljani se je ustanovil nov moški sportni klub za sekanje drv in nov ženski klub za pomivanje posode in ribanje podov. Te nove vrste telesnih vaj bo občinstvo gotovo z velikim navdušenjem pozdravilo.

Novi italijanski poslanik v Beogradu. Na mesto generala Bodrera je imenovan za italijanskega poslanika na našem dvoru Luigi Vanutelli, dosedanji italijanski poslanik v Tangeru.

Iz prometnega ministrstva. V resoritu prometnega ministrstva se ne sprejemajo zaenkrat nobeni novi reflektanti na stalno državno službo. Vseled tega bodo vse predložene prošnje zavrnjene brez vsake motivacije.

Uniforme za služitelje. Ministrstvo vojske in mornarice je dovolilo večji kredit za nabavo čevljev in škornjev za mornarje. Obutev se nabavi tekom tega meseca.

Čevlji za mornarje. Ministrstvo vojske in mornarice je dovolilo večji kredit za nabavo čevljev in škornjev za mornarje. Obutev se nabavi tekom tega meseca.

Poziv regrutov v letu 1927. Komanda ljubljanskega Vojnega okruha nam pošilja: Dne 14. marca 1927 ob 8. uri zjutraj se morajo prijaviti regruti rojeni 1906 in starejši, ki so bili rekrutovani in usposobljeni v 1926. in 1927. letu radi nastopa kadrovske službe in sicer v statusu komande ljubljanskega vojnega okruha, kasarna Vojvode Mišića — vhod od Pražakove ulice ali od Tabora. Na odsluženje kadrovskega roka bodo naznačenega dne odpravljeni s transportom regruti sledečih vrst orožja: konjice Kraljeve Garde, Artilerije Kraljeve Garde, Konjice, Konjički pioniri, Konjički Telegrafisti, Poljska Artilerija, Gorska Artilerija, Havbička Artilerija, Težka armijska Artilerija, Pioniri, Pontoniri, Reflektori, Železniška komanda, Vozari, Telegrafisti, Marveni Bolničari, Pekari, I. partija Mornarice in I. partija Letalcev. Za prednje jedinice pozvala se je nekoliko regrutov rokodelcev iz pešadije. Ostali regruti, ki so bili rekrutovani za pešadijo, se bodo pozvali tako, da se javijo za nastop kadrovske službe dne 27. marca 1927 ob 8. uri istotam. Oni za Autokomando dne 19. aprila 1927. Za slučaj, da kak regrut ne dobi pravočasno poziva, naj mu služi ta oglas v ravnanje. Prednji poziv velja samo za one regrute, ki so domovinsko pristojni v območju sreskega poglavarstva: Ljubljana okolica, Kranj, Radovljica, Kamnik, Novo mesto, Kočevje, Logatec in mestnega magistrata Ljubljana. Vsi regruti se opozarjajo, da se prijavijo pravočasno, trezni in toplo oblečeni in obuti.

Gostovanje beograjske opere na Čehoslovaškem. Člani in članice beograjske opere prirede v kratkem večjo turnejo po Čehoslovaškem. Beograjska opera bo gostovala v Pragi, Brnu in Bratislavi. Pozneje priredi turnejo po Čehoslovaškem tudi beograjski balet. Glede gostovanja v Budimpešti še ni nič definitivno sklenjeno.

— Osuševanje strumniškega močvirja. Letošnje poletje se izvrše osuševalna dela na velikem strumniškem močvirju. Dela so se pričela lansko leto na kraljevo željo. Z osušenjem močvirja bo pridobljeno veliko število hektarjev izvrstne rodovitne zemlje, na kateri bodo uspevale vse vrste žita.

— Kongres Saveza dobrovoljcev. Dne 20. in 21. marca se vrši v Beogradu redni letni kongres Saveza dobrovoljcev iz naše države. Uprava Saveza je zaprosila pri prometnem ministrstvu, da se dovoli udeležencem kongresa običajna znižana vožnja.

— Patološki zavod za živino v Vojvodini. V poljedelskem ministrstvu se izdeluje načrt za vzpostavitev patološkega zavoda za živino, ki naj bi se zgradil v kakem večjem kraju v Vojvodini (v Novem Sadu ali v Subotici). Z ustanovitvijo tega zavoda bi se znatno pospeševalo pobijanje živinskih bolezni, ki povzročajo veliko škodo.

— Češki in nemški turisti v Jugoslaviji. Meseca aprila prispeta v Sarajevo dve veliki turistični skupini iz Nemčije in Čehoslovaške. Skupina iz Čehoslovaške ki bo štela okoli sto oseb, poseti tudi Slovenijo. Češki gostje bodo obiskali tudi Čehoslovaške vojaške grobove v Bilecu in Travniku. Nemška skupina pride dne 14. aprila v Sarajevo. Prihodnji dan odputuje v Dubrovnik.

— Diplomski izpit na Ekonomski komercialni visoki šoli v Zagrebu je položil dipl. merc. gospod Franjo Tavčar, rodom ljubljčan, sedaj uradnik Narodne banke v Mariboru.

— Policijski poveljnik Slanovec umrl. Med izvrševanjem službe je zadela včeraj ob pol 12. kap oblastnega poveljnika policijske straže za vso Slovenijo Alojzija Slanovca v Ljubljani. G. Slanovec je prejemal baš telefonično poročilo, ko se je nenadoma zgrudil. Bil je v par trenutkih mrtev. Pokojnik je bil rojen leta 1865 v Ljubljani. Po končani vojaški službi je vstopil leta 1894 v magistratno službo, kjer je postal inspektor mestne policije. Povodom podržavljenja je bil imenovan za okoliškega nadzornika. Pozneje je avanziral za kontrolnega in revirnega nadzornika, pozneje pa za višjega nadzornika, lansko leto pa za oblastnega poveljnika državne policije za vso Slovenijo. Pokojnik si je iztekel velike zasluge za reorganizacijo policije. Bil je v službi eden od najbolj vestnih in marljivih uradnikov. Bil je enako priljubljen pri svojih predpostavljanih kot pri moštvu. Izza časov, ko je še vršil službo, v kateri je imel opraviti z ljudmi, ki so se pregrešili zopet policijske predpise, ga ima starejša generacija v prijetnem spominu. Bil je vsikdar tako takten in uvideven policijski uslužbenec, kakršnih je malo. Svojo karijero je zaslužil. Z njegovo smrtjo je zadela ljubljansko policijo izguba, ki jo bo težko nadomestiti. Blag mu spomin, preostali pa naše iskreno sožalje!

— Višji kapelnik dr. Josip Čerin šestdesetletnik. Koncem marca t. l. praznuje kapelnik g. dr. Josip Čerin svojo 60-letnico. Dr. Čerin stoji v našem glasbenem življenju na odličnem mestu in to kot dirigent in glasbeni zgodovinar. Po pretratu je z neizmerno energijo in neumornim delom ustanovil Muziko dravske divizijske oblasti, katero je dvignil in spopolnil na nivo simfončnega orkestra. S tem orkestrom je priredil, četudi dostikrat pod najtežjimi okoliščinami izza prevrata celo vrsto simfončnih koncertov. Dr. Čerin je pa delaven tudi kot glasbeni znanstvenik in velike važnosti je njegova študija o Trubarju in njegovih sodelovalcih, s katero študijo je razkril vire melodij Trubarjevih pesmaric. Ob priiliki svoje 60-letnice bo izvajal dr. Čerin dne 19. marca t. l. Bethovenovo IX. simfonijo.

— Iz državne službe. Pomočnik komisarja železniške obmejne policije Ciril Močnik je premeščen iz Dolnje Lendave v Kotoribo.

— Odvetniška pisarna dr. Alojz Goričan v Celju se je preselila s 1. marcem

t. l. v prostoru Narodnega doma 1. nadstropje, vhod iz Ljubljanske ceste.

— Javna zahvala. Pevski odsek »Grafika« v Ljubljani se tem potom zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pripomogli k lepo uspelemu III. zabavnemu večeru. Posebno se zahvaljuje vsem uredništvom ljubljanskih dnevnikov in ostalih časopisov, ki so v izdatni meri pripomogli k uspehu, dalje litografičnemu zavodu Čemažar in drug za efektne in brezhibne plakate, Zadržni tiskarni za lepo izdelane plesne rede ter vsem ostalim tiskarnam za njih darila. Odbor.

— Mednarodni kongres vojne medicine in farmacije v Varšavi. Od 30. maja do 4. junija t. l. se vrši v Varšavi mednarodni kongres vojne medicine in farmacije. Kongresa se udeležijo delegati 46 držav, med drugimi bo zastopana tudi naša država. Protektorat nad kongresom je prevzel predsednik poljske republike.

— XIII. poljedelski kongres v Rimu. Meseca maja se vrši v Rimu XIII. mednarodni poljedelski kongres. Protektorat nad kongresom je prevzel italijanski kralj. Častni predsednik bo Mussolini.

Letošnji predpust zaključni na pepelnico sredo specialna

slanikova poljedeljska predstav-racili „Ljubljansk dvor“

Koncert salonskega orkestra. Vstop prost. Specialitete raznih marskih rib, školjk in pajkov. — Odprto do 3. ure zjutraj.

— Avtomobilska karavana sultana. Kot poročajo iz Adena, je napravil neki sultan arabske puščave minuli mesec avtomobilsko turo po puščavi. Prevozil je okoli 500 km. Karavana avtomobilov, obstoječa iz 19 vozil, je vzbujala naravno veličansko pozornost. Gre za prvi poskus, da bi se uvedli avtomobili v tem delu arabske puščave v čim največji meri kot prometno sredstvo.

— Riciotto Garibaldi dobil dovoljenje za bivanje v Zedinjenih državah. Kot poročajo iz Havale, je dobil Riciotto Garibaldi dovoljenje, da se naseli v Zedinjenih državah. Iz Havale bo odpotoval prihodnji teden. Spremil ga bo njegov brat Pepino, ki biva stalno v Ameriki.

— Prevejan tat. Iz Vinkovcev poročajo: V Puntovcih je izvršil te dni neznan lopov prefrigano tatvino. Prišel je v pisarno občinskega blagajnika ter mu ponudil srečke. Med pogovorom je ponudil blagajniku svaščico, v kateri se je nahajal opij. Še predno je blagajnik svaščico popušil je zaspal. Neznani lopov je izpraznil nato blagajno ter izginil s plenom 15.000 dinarjev brez sledu.

— Tragična smrt nepredvidnega zdravnika. 60-letni mestni višji zdravnik, zdravstveni svetnik dr. Pospischil na Dunaju je ležal že več let hrom v postelji. Kljub svoji bolezni pa je bil strasten kadilec. Te dni je vrget zvečer iz nepredvidnosti ostanek cigarete na odejo. Odeja se je vnela. Dr. Pospischila so pripeljali s strašnimi opeklinami v brezupnem stanju na dunajsko kliniko, kjer je naslednji dan svojim poškodbam podlegel.

— Cigan Balogh umrl. Iz Budimpešte poročajo: Te dni se je vršil v Budimpešti pogreb 76 letnega ciganskega primasa Karla Balogha, ki je bil svoje čase eden od najbolj znanih ciginov - muzikantov v Evropi. Balogh je igral pred angleškim kraljem, rumunskim kraljem in pred ruskim carjem. Njegovi igri je podlegla med drugim tudi hčerka nekega ruskega polkovnika, ki se je v cigana neozdravljivo zaljubila ter ga poročila kljub nasprotovanju svojcev. Pri Baloghovem pogrebu je nastopilo 200 ciginov, ki so igrali žalostinke.

— Sin milijarderja in tipkarica. Iz Londona poročajo: 22-letni Ivor Montagu, sin lorda Swaythlinga, šefa londonske banke Samuel Montagu et Comp. se je poročil pred par dnevi tajno s svojo tipkaričo gospodično Ellen Hellstern. Mladi Montagu, čegar oče je eden od najbogatejših ljudi na Angleškem je priznan avtor filmskih knjig. Oče mlade gospe je čevljar.

— Trgovski potnik, ki krade dragocene knjige in rokopise. Te dni je ponudil mlad človek nekemu pariškemu knjigarju na predaj za nizko ceno več dragocenih in redkih knjig in rokopisov. Knjigar je takoj sumil, da so stvari ukradene, ter je poklical policijo. Sumljivi prodajalec je bil aretiran. Na policiji so ugotovili, da je identičen s trgovskim potnikom Ernestom Collotom. Pri hišni preiskavi je našla policija v njegovem stanovanju veliko število dragocenih knjig in rokopisov v skupni vrednosti nad 250 tisoč frankov. Med ukradenimi knjigami se je nahajalo bogato vezano sv. pismo iz 13. stoletja, dalje zelo redka izdaja La Fontaine-ovih basni, razni redki rokopisi iz 13., 14. in 15. stoletja ter originalne izdaje Voltaire-ja, Baudelaire-a in drugih francoskih pisateljev. Collot je priznal, da je pokradel knjige in rokopise pri raznih pariških knjigarjih, s katerimi je imel kupčijske posle. Izkoristil je v vsakem slučaju čas, ko so ogledovali knjigarji njegove vzorce.

Ljubljana.

1— Ciril. Metodovi podružnici Šent-peterski moška in ženska, imata dne 7. marca ob 20. v gostilniških prostorih g. L. Zupančiča, Ahacjeva c. 15 svoj občni zbor. Vsi prijatelji družbe se vabijo k mnogoštevilni udeležbi.

1— Opozarjamo na današnjo popoldansko predstavo, ki se vrši ob 16. uri v ljubljanski dramti. Vprizori se pri znižanih cenah Nestroyeva burka »Danes bomo tiči«. Pri predstavi sodeluje tudi muzika dravske divizijske oblasti.

1— Redne vaje orkestralnega društva Glasbene Matice se tekoči teden ne vrše, ker je del članov zaposlen pri skušnjah za Beethovno IX. simfonijo pod taktirkama gg. opernega ravnatelja Poliča in višjega kapelnika dr. Čerina. Dan prihodnje redne vaje priobčimo pismeno. Odbor.

KRATKE VESTI.

Med bavarsko ljudsko stranko in centromom se vrše pogajanja za fuzijo obeh strank.

Klub socialno-demokratskih občinskih svetovalecev na Dunaju je sklenil, da se občinski svet razpusti in izvrše nove volitve istočasno z državnozborskimi maja meseca, pa čeprav poteče funkcijska doba občinskega sveta šele oktobra meseca 1928. Iz tega se vidi, da so soc. demokrati trdno prepričani o svoji zmagi.

Španska redna vojska zapusti Maroko, ker smatra španska vlada, da je pacifikacija Maroka popolnoma dovršena.

Ostanki armade generala Vupejtua skušajo organizirati odpor proti generalu Fengu.

Brandesov pogreb se je izvršil po izrecnem naročilu pokojnika brez posebnih slovesnosti.

Rok vojaške službe se bo po sklepu obrambnega odseka na Čehoslovaškem podaljšal.

Uspeh kitajske revolucije ima silen odziv v Indiji in Indokini. To je tudi eden glavnih vzrokov, da se je Francija odločila za obrambo svojih koncesij tudi z orožjem v roki.

KAKO POSTANEM STAR IN OSPANEM MLAD.

V soboto zvečer je predstavil društvu »Soči« v restavraciji »Dvor« blagajnik g. Šviligoj zdravnika dr. Volavška, ki je predaval o temi »Kako postanem star in ospanem mlad«. Zanimivi tema je prijavil v prostrano restavracijo številno občinstvo, ki je s pozornostjo sledilo interesantnim in z duhovitimi domisleki izvajanim mislim predavatelja.

Predavatelj je uvodoma očrtal znake starosti in vzrok, zakaj se človek stara. Povapnenje žil ali arterioskleroza je znak starosti. Čim bolj se človek stara, tembolj mu apnijo žile, gibi in kretnje postajajo slabe, človek prične dobivati gube na koži, krvni pulz mu zastaja: to so znaki starosti.

Če hoče človek ostati še v starosti mlad, mora čuvati svoje žile ter se varovati pred arteriosklerozo. Arterioskleroza pospešuje bolezen, nikotin, alkohol in zlasti sifilida. Ni rečeno s tem, da ena cigareta ali dve in pol litra vina že škoduje, toda človek se mora držati mere, ki pa je odvisna od posamezne individualnosti. Vsako pretiravanje je škodljivo.

Umreti moramo vsi in to je za nas prava sreča. Le smrt daje življenju pravo ceno, brez smrti bi bilo življenje brez

vrednosti, bilo bi pusto in dolgočasno. Smrt ni strašna in človek se prave smrti, to je večnega miru, tudi ne boji, boji se le tistega usodnega koraka med življenjem in smrtjo. Agonija, umiranje je, kar človeka plaši pred smrtjo. Po smrti ima na oni strani življenja vsakdo kak lep cilj, nekateri nebeški raj, drugi zopet svidenje z umrlimi svojci, tretji mir, ki ga ne bo nihče motil, četrti je zopet prepričan, da se prične šele po smrti pravo življenje, kakor je pač posameznikov svetovni nazor. Tudi agonija ni strašna ali mučna. Smrtnih muk pravzaprav ni. Če človek umira, je že tako izčrpan in otopel, da ne čuti ničesar. Agonija je strašna le za gledalce, ne pa za umirajočega. Smrtni muke prinaša le nasilna smrt — smrt v ognju, mučenje do smrti itd.

Ko je Marija Terezija umirala, je dejala: »Zatisnite mi vendar oči, saj vidite, da mi jih mož ne more, ker je že umrl!« Beethoven pa je rekel v smrtni uri: »Plaudite amici, comedia est finita.«

Biološka definicija mladosti je: bitje je mlado, dokler more še dajati življenja novim bitjem. Seveda je to le pravilo, kajti mnogokrat človeku spolna funkcija

že odpove, srce pa mu je še vedno mlado. Slučajni Rošlinke, in »starega panja« niso v življenju prav nič redki. Goethe je s svojimi 70 leti zaprosil za roko 19-letne Friderike Lewetsov. V življenju se dogodi tudi, da postane 60—70 letna starica mati in stari oče.

Pomlajevalni eksperimenti Voronova in Steinacha niso resni ter so pomlajevalne operacije bolj finančne, kakor pa resnične biološke operacije. Voronov vcepi pacientu spolne žleze opice, kri res vsrka te žleze in razdraži spolno funkcijo. Ta operacija pa ne pomladi vsega človeka in je njen efekt le kratkodoben. V par tednih uspeh mine in človek postane še hitreje star. Zraven pa je ta operacija zelo draga in prinaša dobiček le operaterju in — lastniku opice.

Steinach ne operira pacienta na spolnem organu ter nimajo njegovi eksperimenti nikakega pomena, razen pri ljudeh, ki so prezgodaj ostareli.

Kako doseči visoko starost? Če iztaknejo časopisni reporterji takega starčka,

Kako doseči visoko starost? Starost se naavdno — podeduje. Normalno bi moral človek živeti 125 let. Življensko dobo moremo torej podaljšati.

S pravilno higijeno in zdravim življenjem more človek dolgo časa obnavljati svoj organizem tako, da ostane dolgo mlad.

Za regeneracijo celic je predvsem važno spanje. Mi vse premalo spimo.

Za regeneracijo organizma je dalje važno tudi kopanje, telovadba, sport, mnogo gibanja itd. Važna je tudi jed in dobra prebava.

Po predavanju so trije primorski dijakci Slapar, Dolenc in Zorman lepo in čustveno prednašali pesem »Novo pokoljenje«, nakar se je razvil, kakor običajno, prijeten in animiran družabni večer.

ŠAHOVSKI TURNIR V NEWYORKU.

VI. kolo.

Capablanca je porazil Marshala, Partija Vidmar — Spielmann je končala remis, partija Niemcovič — Aljehin je bila prekinjena.

Stanje po VI. kolu: Capablanca 5, Niemcovič 3½ (1), Aljehin 2½ (1), Vidmar 2½, Spielmann 2, Marshall 1½.

BORZE

28. februarja.

LJUBLJANA. (Prve številke povpravevanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) Vrednote: investicijsko 87.50—0, Vojna škoda 339—0, zastavni in komunalne Kranjske 20—22, Celjska posojilnica 195—197, Ljubljanska kreditna 150—0, Merkantilna 98 do 100, Praštedion 925—0, Kreditni zavod 160—170, Strojne 85—0, Trbovlje 0—415, Vevče 120—0, Split cement 725, Stavbna 55—65, Šešir 104—0. — Blago: Zaključenih 5 vagonov lesa. Tendencia v lesu čvrsta, v deželnih pridelkih nesprenjena.

Zagreb, Dunaj izplačilo 800.4—803.4, Berlin izplačilo 1348.2—1351.2, Budimpešta 995.25—998.25, Italija izplačilo 248.1 do 250.1, London izplačilo 275.975 do 276.775, Newyork ček 56.75—56.95, Praga izplačilo 168.3—169.1.

Curih, Beograd 9.135, Berlin 123.25, Newyork 519 in petnajst šestnajstink, London 25.2225, Pariz 20.845, Milan 22.74, Praga 15.40, Budimpešta 90.8875, Bukarešta 3.10, Sofija 3.75, Varšava 58.40, Dunaj 73.20.

F. Britten Austin:

Pariška obleka.

Gospodinja pri »Zlatem solnce« nam pokaže skozi okno neko ženo, mirne zunanosti, v beli platneni obleki, ki se je sprehajala v solnce.

»Oh, kako je ponosna na svojo pariško obleko!«

»Pariško obleko?« pravi mr. Quayne smeje, »kako neki veste, če je to res pariška obleka?«

»Oh, gospod, v tako malem gnezdu vemo vse. Gospodična Leroux je prejela to obleko pred približno dobrim tednom. Povedala mi je to uradnica s pošte, da je prišla obleka iz Pariza, ker je spoznala poštni pečat. In gospodična Leroux je tako ponosna na obleko, da jo neprestano nosi. Pa je v tej obleki prav »chic«, pojasni častljiva gospa, opazujoč belo postavo, ki se je ravno vpenjala na grič, na katerem je bila mala hišica, ki je bila komaj vidna skozi drevje.

V tem trenutku je prišel komisar nazaj; sedli smo za mizo. Na naše vprašanje je zmaljal z glavo.

»Majhna ženščina, mirnega in neoporečnega življenja,« je rekel, »in že nekaj mesecev ni dobila ničesar — ne preko pošte — niti preko telegrafa.«

»Razen ene pariške obleke,« je rekel mr. Quayne s suhim smehljajem.

»Razen ene pariške obleke,« je pritrdil komisar. »Toda v škatli se ni nahajalo nobeno pismo. Poštarica ve to zagotovo, paket se je baje odprl in bila je tako radovedna, da je notri pogledala. Tako pravi poštarica. Bolj verjetno je, da je paket sama odprla, da bi videla od koga prihaja. Radovednost je bolezen teh majhnih vasi. Ali vseeno je bilo ne navadno, da je gospodična Leroux nekaj takega dobila.«

»Ali je bil na škatli kak znak od pošiljatelja?« je vprašal mr. Quayne.

»Ne, po tem sem celo natančno vprašal.«

»Hm! Lepo, po jedi hočemo gospodično Leroux izprašati in slišati, kaj nam pove.«

Po jedi smo šli vsi trije skupaj na grič, na katerem je stala med drevjem mala, bela hiša gospodične Leroux... Tipično kmečko deklet nas je spustilo notri... Da, gospodična Leroux je bila doma. Če hočemo trenutek počakati? Vstopili smo v majhno sprejemno

soba. Gospodična Leroux, to smo opazili, je na svoje pismo pričakovala obiskovalce.

Prišla je zelo kmalu — suho, boječe, malo dekletce z velikim nosom in žalostnimi očmi. Na sebi je imela pariško obleko, o kateri se je v vasi toliko govorilo in proti volji sem jo opazoval z nekim gotovim zanimanjem. Bila je dovolj enostavna, iz nagubanih belih gub na pasu okrašena z okrasom spiralne oblike, iz majhnih, modrih krogov in slično cikcakasto vezeni na robu krila.

Komisar je opravičil našo prisotnost z gotovo vljudnostjo, ki ga vključ temu ni ovirala, da se ne bi precizno izražal. Gospod St. Georges ni bil v zaporu samo pod sumnjivo ropa, temveč tudi umora, in samo če ga oproste porotniki, si bo mogel svojo prostost zopet pridobiti. Toda, če gospodična Leroux v kakršnemkoli oziru kaj ve o izgubljenem zaboji, potem je njena dolžnost, da to pove. Zakrivanje kakršnihkoli znanih ji dejstev bi jo dovedlo do sokrivde in do kazenskega postopanja.

Mala gospodična Leroux se ni dala prestrašiti. Ko je to čula, je stisnila svoje tanke ustnice skupaj in mislim, da je žalostni izraz njenih oči postal še žalostnejši.

»Izpovedala bom le tedaj, ko bom vedela da je bil gospod St. Georges izpuščen na svobodo,« je dejala s sigurnostjo.

»To je nemogoče, draga gospodična,« je pojasnil komisar. In menj je nerazumljivo, kako mora taka žena vašega stanu in začaja, kompromitirati se s tem, da je sokrivka takega lopova, kot je ta gospod St. Georges ali Dubois, da ga imenujem z njegovim prvim imenom.«

Zopet je stisnila gospodična Leroux svoje tanke ustnice skupaj in zopet sem opazil v njenih očeh izraz globoke žalosti.

»Naj bo kakor hoče, toda le pod tem pogojem bom govorila,« je z naporom rekla, »toda ne manj sigurno kot poprej.«

»Ali zakaj imate toliko interesa na Duboisu?« je vprašal komisar; »kaj vam je on pravzaprav?«

»On je moj soprog!«

»Vaš soprog? Ali oprostite, gospodična... gospa... Dubois je bil vendar poročen z ustreleno igralko Angelo Levasseur.«

»On me je poročil julija 1918 l. v Arcis-sur-Marne. Takrat je bil on kot telegrafist vpoklican. Pokažem vam lahko poročni list.«

(Dalje prih.)

Dr. Alojz Goričan

odvetnik v Celju, Prešernova ulica št. 2
uljudno naznanja, da je preselil s prvim
marcem t. l. svojo odvetniško
pisarno v prostore Narodnega doma v Celju
I. nadstropje, vhod iz Ljubljanske ceste.

„Vinocet“ tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana,

nudi
najtinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

OGLAŠUJTE V
NARODNEM
DNEVNIKU!

Knjigovodkinja

bilancistka, samostojna
mač z večletno prakso,
veščka korespondence in
strojepisja išče službo v
mestu ali na deželi. Na-
stopi takoj. — Ponudbe
prosi na upravo lista pod
»Točna«.

Drva - čebin

Wolfska 1/II. - Telef. 54

TRIKO-PERILO

za moške, žene in otroke,
volna v rami, rokavice,
srajce, dokolenice, nahr-
bniki in kolarje in hrove, dekniki, kloti,
škat, legat robd, palice, vilice, solti, škarje,
potrebščine za šivilje, kro-
jače, čevljarje, in brivce
odino le pri trdki

JOSIP PETELINC

LJUBLJANA

bilna Prešernovega spomeniška.

Republika slovaška Na voljo in malo

TISKARNA
MERKUR
LJUBLJANA
SIMON GREGORČIČEVA UL.

se priporoča

za naročila v tiskarsko
stroko spadajočih del

Proda se cena
kompletne nemško-angle-
ški slovar in nekaj angle-
ških knjig. — Naslov po-
ve uprava Nar. Dnevnika.

Oglašujte v
„Narodnem
Dnevniku“

MALE OGLASI.

Za vsako besedo se plača
50 par. Za debelo tiskano
pa Din 1.—.

Kurivo!

Pogačnik, Bohoričeva 5,
(Tabor), Telefon 406.

Najboljši šivalni stroj in kolo

Je edino is

za dom, obrt in industrijo
v vseh opreman.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Pečnik v vseh vrstah

Večletna garancija

Boljšavica za popravila.

Mala cena, tudi za obroke.

Josip Petelinc

Ljubljana

bilna Prešernovega spomeniška.

Alojz Slanovec

danes, dne 28. februarja 1927 ob ¾ na 11. uro med izvrše-
vanjem službe nenadoma preminul.

Pogreb se bo vršil dne 2. marca 1927 ob 16. uri iz hiše
žalosti, Krakovski nasip št. 26.

Ohranimo ga v častnem spominu!

V Ljubljani, dne 28. februarja 1927.